

In de "Flore" komen wij deze soort onder de naam *Cortinarius cinnamomeus* var. *lutescens* Gill. tegen. De sporen zijn daarin $7,5-9 \times 5-5,5 \mu\text{m}$ volgens Kühner en Romagnesi en $8,5-9,5 \times 5,5 \mu\text{m}$ volgens Henry. Deze afmetingen komen vrij dicht bij de onze. De grote klodders intracellulair pigment in de lamellentrama, waarvan Kühner en Romagnesi gewagen, vond ik bij onze soort ook. In de tabel van de "Flore" wordt de gele lamellenkleur als een hoofdkenmerk van deze groep beschouwd; Moser doet dat overigens ook. Volgens Kühner en Romagnesi is de hoedkleur nogal variabel: van geel-olijf tot kaneel-rossig.

Wegens het verschil in spore-grootte tussen *Dermocybe cinnamomeolutea* en onze vondst lijkt het mij het beste voor de naam *Cortinarius cinnamomeus* var. *lutescens* Gill. te kiezen.

In de "Flore" wordt geen bostype genoemd, waar de volgens dit boek algemene soort bij voorkeur in groeit. In Coolia 13:51 vermeldt de heer Bas deze *Dermocybe* als kruipwilg-begeleider en tevens als nog niet in Nederland als zodanigesignaleerd, wat trouwens niet hoeft te betekenen, dat deze paddestoel zeldzaam zou zijn.

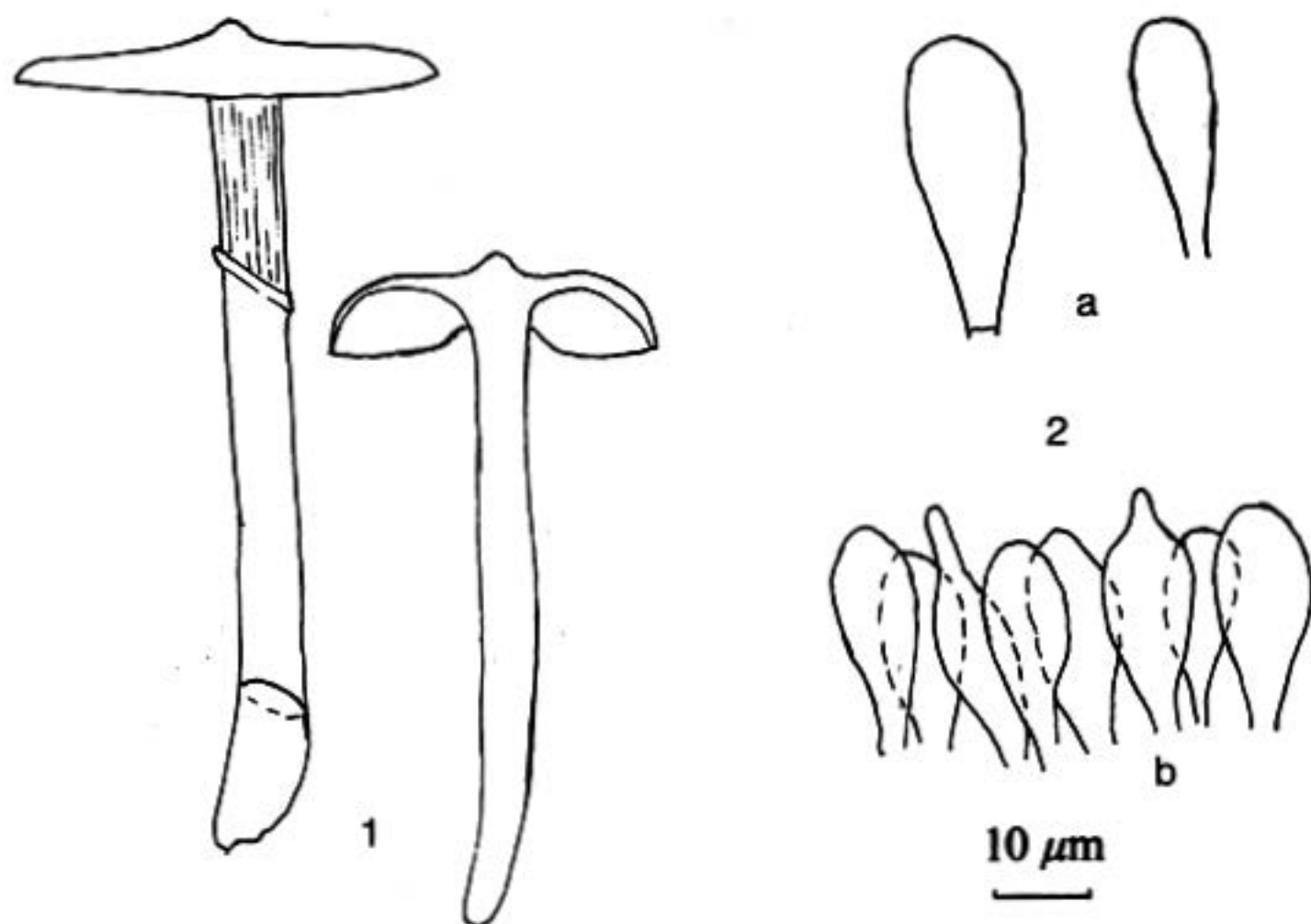
OVER CORTINARIUS RIGIDUS FR.

P.B. Jansen

Paul Windhausenweg 26
Breda

De laatste jaren hebben enkele van onze vele ijverige leden zich gewaagd aan het determineren van *Cortinarius*-soorten. Met ware doodsverachting hebben ze getracht over de afgrond van de mycologische leemte in kennis via het beroemde slappe koord de veilige overzijde te bereiken, o.a. met behulp van Moser. Hoort, hoe deze spreekt over een lid van het ondergeslacht *Telamonia* (Gordelpoten en Waterhoofden!), in Zeitschrift für Pilzkunde 41: 169-174, van december 1975:

"Bij *Cortinari* en vooral in het ondergeslacht *Telamonia* komen we niet zelden het geval tegen, dat de opvattingen van de verschillende auteurs aanmerkelijk van elkaar afwijken. Dat is

Cortinarius rigidus: 1. vruchtlichamen (Udenhout, 28-10-1972, coll. P.B.J.) 2. Cheilocystiden (a, naar Moser, coll. 74/259); b. Udenhout, 28-10-1972.

op zichzelf niet verwonderlijk. De oorzaak is enerzijds het gemis aan duidelijke kenmerken, anderzijds ook het feit, dat diverse soorten meer begrensde arealen hebben dan men vroeger heeft gedacht. Het gevolg daarvan was, dat men bijv. in Midden en West Europa heeft geprobeerd om namen van soorten van Fries te geven aan Midden of West Europese soorten, als de kenmerken slechts gedeeltelijk overeenkwamen. Bijzonder indrukwekkende voorbeelden daarvan zijn *Cortinarius mucifluus* (Moser, 1969), *C. evernius*, *Inocybe relicina*, *Lactarius mammosus*, waarover ter andere plaats zal worden geschreven. Een wellicht zelfde voorbeeld biedt ook *C. rigidus* Fr., een soort, die weliswaar ook buiten Noord Europa voorkomt, maar waarover ik, wat de preciese verspreiding betreft, niets durf te zeggen. Zeker is echter, dat hij door de meeste nieuwe auteurs buiten Scandinavië foutief is geïnterpreteerd."

Daarna geeft Moser een kort overzicht van de beschrijving

van *C. rigidus* in de "Flore", bij Lange en ook van zijn eigen opvatting. In 1974 was Moser echter weer eens in Zweden en kon daar verzamelen bij Femsjö, waar destijds Elias Fries verzamelde zoals hij beschreef in "Svamplokaler vid Femsjö". Fries beschreef daarin o.a. *C. rigidus* en Moser vond vrijwel op dezelfde plaats de paddestoel, die geheel aan de beschrijving van Fries voldeed. Maar dat was een heel andere paddestoel dan die Moser in zijn "Moser, 3e druk, 1967", beschreef. Verder schrijft Moser: "het komt mij dus zinvol voor, hieronder opnieuw een beschrijving te geven naar topotypisch materiaal uit Femsjö en daarmee mijn gewijzigde opvatting betreffende deze soort te motiveren, zoals deze in de in voorbereiding zijnde 4e druk van de kleine Kryptogamenflora zal worden beschreven."

In een uitvoerige beschrijving geeft Moser dan de kenmerken van de echte *C. rigidus* Fr., waarbij vooral op de geur de aandacht wordt gevestigd: zwakker of sterker naar aarde, nooit naar Geranium (zoals de franse auteurs schrijven). Opvallend zijn ook de cheilocystiden, knotsvormig, soms iets gesnaveld. De standplaats is steeds bij Berken op vochtige, sterk bemoste plaatsen, zelfs tussen *Sphagnum*.

Ten slotte: "de soort lijkt in vochtige toestand soms op *C. glandicolor*, onderscheidt zich echter door lichtere lamellen en de geur; wat betreft de stijfheid van de steel en het velum kan hij herinneren aan *C. adalberti*, die echter meestal een andere vorm van de hoed heeft, nog lichtere lamellen en sporen van andere vorm. Ten slotte is er een aantal soorten, die macroscopisch zeer op onze soort lijken en die eveneens verschillende interpretaties hebben gekregen, zoals de paddestoelen van Henry, Kühner, Ricken en Bresadola, die nu aan een nieuwe studie moeten worden onderworpen."

Rest mij nog te vermelden, dat ik in mijn herbarium diverse vondsten heb van "*C. rigidus*" met Geranium geur. Maar bij één vondst, van 28-10-1972 bij de kapel bij Udenhout (N.B.) had ik genoteerd: geur iets als grondgeur, geen Pelargonium. De maten van de cheilocystiden geeft Moser op als 20-25(-30) x 9-11 μ , de vondst van Udenhout: 25-33 x 8-13 μ , voor de sporen geeft Moser 7,8-9,8 x 4,5-5,5 μ en zelf vond ik van sporen uit een sporée 8-10,7 x 5-5,7 μ . Deze maten kloppen dus vrij aardig en voorlopig neem ik dus maar aan, dat de *Cortinarius* van Udenhout de echte en onvervalste *Cortinarius rigidus* Fr. is.

Wat ik van de andere vondsten, alle met Pelargonium geur moet zeggen, dat zal misschien de toekomst nog leren, als de 4e druk van Moser is verschenen.

Literatuur:

Moser, M., (1975) in Zeitschrift für Pilzkunde 41: 169-174.